

VILNIAUS KOLEGIJA

ELEKTRONIKOS IR INFORMATIKOS FAKULTETAS

Informacinių sistemų katedra

BŪSIMOS SISTEMOS FUNKCINIŲ REIKALAVIMŲ SĄRAŠAS

Praktinis darbas

INFORMACINĖS SISTEMOS (IS24 grupė)

STUDENTAI

AUGUSTINAS
JAZGEVIČIUS

2025-04-27

DĖSTYTOJA

lekt. Tatjana LIOGIENĖ

Vilnius
2025

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. WIKIMEDIA ENTERPRISE PROCESŲ VEIKLOS PROBLEMOS	4
3. PROBLEMŲ SPRENDIMŲ PASIŪLYMAI	5
4. IS NAUDOTOJAI	6
5. IS FUNKCINIŲ REIKALAVIMŲ SĄRAŠAS	6
6. FUNKCINIŲ REIKALAVIMŲ IR PANAUDOS ATVEJŲ MATRICA	8
7. SCENARIJAI	9
LITERATŪROS ŠĄRAŠAS	12

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1. Esamų Wikimedia Enterprise veiklos procesų diagrama	4
2. Būsimų Wikimedia Enterprise veiklos procesų diagrama	5
3. Būsimų Wikimedia Enterprise panaudos atvejų diagrama	7

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1. ĮVADAS

Tikslas:

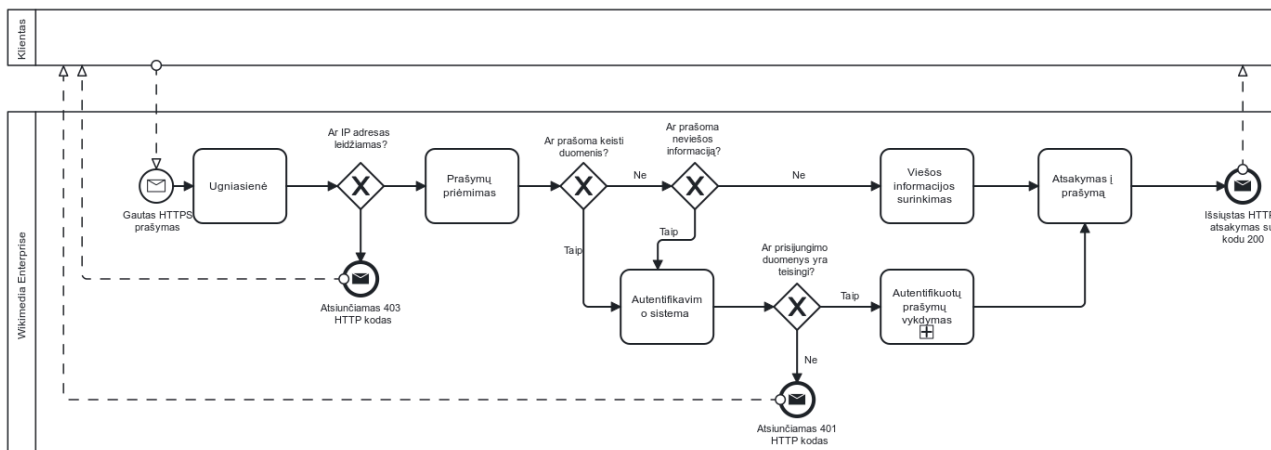
Parengti būsimos Wikimedia Foundation informacinės sistemos reikalavimų specifikaciją.

Uždaviniai:

1. Aprašyti problemas surastas nubrėžus Wikimedia Foundation esamos situacijos BPMN diagramą.
2. Pateikti pasiūlymus problemoms išspręsti.

2. WIKIMEDIA ENTERPRISE PROCESŲ VEIKLOS PROBLEMOS

Diagramoje yra pavaizduota Wikimedia Enterprise (vieno Wikimedia Foundation skyrių) esama informacinės sistemos veikla. Serveris gavęs HTTPS prašymą pirmiausia filtruoja jį pagal Ugniasienę. Tada nusprendžia ar reikia autentifikacijos ir, jei nereikia, iš karto surenka ir išsiunčia viešai pasiekiamą informaciją, o jei reikia ir gauti prisijungimo duomenys yra teisingi, toliau vykdo prašymą.

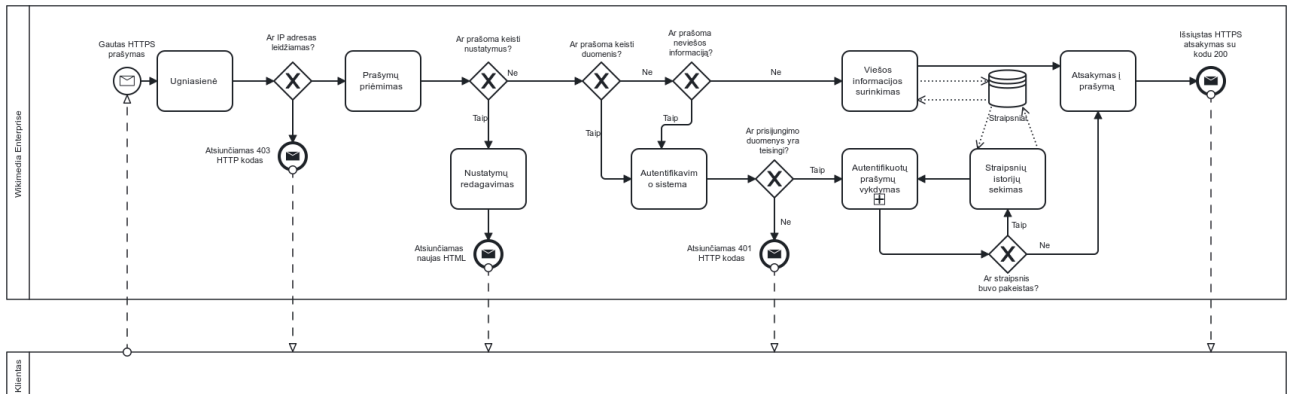

1 pav. Esamų Wikimedia Enterprise veiklos procesų diagrama

Procesas šiuo metu veikia gerai, tačiau nėra trijų labai svarbių dalių: naudotojų asmeninių nustatymų, straipsnių istorijų ir vietos diskutuoti apie straipsnius ir jų pakeitimus. Asmeniniai nustatymai gali leisti naudotojams pakeisti puslapio dizainą, šrifto dydį, ir daugeliu kitų būdų derinti programinę įrangą pagal savo porinkius. Straipsnių istorijos padeda lengvai ir greit atgauti blogais kėslais ištrintus arba sugadintus straipsnius. Be to, aiškiai parodo mažus, kitais atvejais, sunkiai aptinkamus pakeitimus. O diskusijos yra pagrinde skirtos ginčitinai informacijai aprašyti. Tai gali būti ne tik nuomonės, kurios, galbūt, ir neturėtų būti Wikipedijos straipsniose, bet ir neįrodytus autobiografinius duomenys, naujai atsiradusią informaciją ir t.t.

3. PROBLEMŲ SPRENDIMŲ PASIŪLYMAI

Schemoje yra matomi du nauji procesai: Nustatymų redagavimas ir Straipsnių istorijos sekimas. Trečiasis naujas procesas – diskusijos priklauso Autentifikuotų prašymų vykdymo subprocesams.

2 pav. Būsimų Wikimedia Enterprise veiklos procesų diagrama

Nustatymų redagavimas eina dar prieš autentifikavimo sistemą ir kitas turinio keitimo ar peržiūros sistemas, nes tai yra naudotojo seanso dalis, taip ir neprisijungę naudotojai gali keisti savo nustatymus, tik tiek, kad prisijungusiems naudotojams nustatymai galės būti sinchronizuojami ir automatiškai pritaikomi nepriklausant nuo kompiuterio.

Straipsnių istorija palaiko straipsnių duomenų bazę, įrašo į ją naujai pakeistus straipsnius ir, jei reikia gauna straipsnius Autentifikuotų prašymų vykdymui.

4. IS NAUDOTOJAI

1. Neprisijungęs naudotojas - šio tipo naudotojas gali perskaityti straipsnius, ir matyti jų pakeitimų istoriją, pakeisti kelis nustatymus kaip kalbą ir stilių, gauti visų straipsnių ir žodžių sąrašus ir galimybę prisijungti.
2. Autorizuotas naudotojas - gali daryti viską ką gali neprisijungęs naudotojas, pakeisti straipsnių turinį ir dalyvauti diskusijose.
3. Wikimedia API naudotojas - su Wikimedijos REST API gali padaryti viską tą patį kaip autorizuotas naudotojas (jei turi autorizacijos žetoną), išskyrus pakeisti asmeninius nustatymus ir prisijungti. Be to, gauti tik dalį turinio ir gauti signalą kai nutinka pasirinktas įvykis (pavyzdžiui straipsnio pakeistimas)

5. IS FUNKCINIŲ REIKALAVIMŲ SĄRAŠAS

1. Neprisijungę naudotojai:
  - 1.1. Gali perskaityti viešai pateiktą informaciją
  - 1.2. Mato straipsnių pakeitimo istoriją
  - 1.3. Gali gauti straipsnių sąrašus
  - 1.4. Pakeisti asmeninius nustatymus
  - 1.5. Gali prisijungti
2. Prisijungę naudotojai:
  - 2.1. Gali perskaityti viešai pateiktą informaciją
  - 2.2. Mato straipsnių pakeitimo istoriją
  - 2.3. Pakeisti asmeninius nustatymus
  - 2.4. Turėti galimybę atsijungti ir pakeisti prisijungimo duomenis
  - 2.5. Pakeisti straipsnių turinį
  - 2.6. Gauti privačią informaciją
  - 2.7. Dalyvauti diskusijose
3. Wikimedia API naudotojai:
  - 3.1. Turi galėti perskaityti viešai pateiktą informaciją
  - 3.2. Prenumeruoti įvykius
  - 3.3. Gauti dalį turinio
  - 3.4. Autentifikuotis
  - 3.5. Matyti straipsnių pakeitimo istoriją
  - 3.6. Pakeisti straipsnių turinį

UML Diagramoje yra 3 konkretūs aktoriai ir vienas abstraktus – Naudotojas, jis gali vien tik gauti viešą informaciją. Būtų galima sukurti ir daugiau abstrakčių naudotojų, kurie apimtų dviejų ir vieno aktorių veiksmus, tačiau tai tik padarytų situaciją sudėtingesne ir diagramą sunkesne pakeisti. Be to, straipsniu pakeitimų gavimas reikalauja ir tų straipsnių turinio (bent dalies).

Kiti trys naudotojai gali atlikti įvairius veiksmus. Kadangi Prisijungęs naudotojas ir Wikimedia API naudotojas yra atskiros klasės, daugelis veiksmų nereikalauja daug prieš-sąlygų. Tačiau veiksmas susijęs su straipsnio turinio gavimu turi patikrinti ar straipsnis iš tikro egzistuoja.

6. FUNKCINIŲ REIKALAVIMŲ IR PANAUDOS ATVEJŲ MATRICA

	Panaudos atvejai											
	Gauti straipsnio turinį	Gauti pakeitimus	Gauti straipsnių sąrašą	Prenumeruoti įvykius	Gauti dalį turinio	Autentifikuotis	Dalyvauti diskusijose	Redaguoti viešą informaciją	Peržiūrėti privačią informaciją	Pakeisti asmeninius nustatymus	Pakeisti prisijungimą	Prisijungti
R 1.1.	X											
R 1.2.		X					X					
R 1.3.			X									
R 1.4.										X		
R 1.5.												X
R 2.1.	X											
R 2.2.							X					
R 2.3.										X		
R 2.4.											X	
R 2.5.						X						
R 2.6.									X			
R 2.7.								X				
R 3.1.	X											
R 3.2.				X								
R 3.3.					X							
R 3.4.						X						
R 3.5.												
R 3.6.							X					
R 3.7.										X		

Iš panaudos atvejų matricos matosi, kad visi reikalavimai yra padengti.

7. SCENARIJAI

Pavadinimas	Gauti straipsnių sąrašus
ID	UC_1
Trumpas aprašymas	Naudotojas gali gauti straipsnių sąrašą pagal jo pasirinktus filtrus, kuris arčiausiai atitinka jo paiešką, arba pagal Levenšteino atstumą, arba tiksliai dalį.
Naudotojas	Naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Naudotojas ateina į kuruotą arba pagrindinį paieškos puslapį 2. Naudotojas pasirenka straipsnį 3. Naudotojas pasirenka vieną iš gautų straipsnių 4. Naudotojas gauna straipsnio turinį
Alternatyvūs scenarijai	2.a. Naudotojas pasirenka norimus filtrus 2.b. Naudotojas įrašo tekstą į paieškos dėžutę

Pavadinimas	Gauti straipsnių pakeitimus
ID	UC_2
Trumpas aprašymas	Naudotojas gali gauti dalį straipsnių turinio kuri buvo pakeista.
Naudotojas	Naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Naudotojas ateina į straipsnio istorijos tinklalapį 2. Naudotojas pasirenka laiko arba versijų režius 3. Naudotojas gauna pakeistas straipsnio dalis
Prieš-sąlyga	Straipsnis turi egzistuoti

Pavadinimas	Gauti straipsnio turinį
ID	UC_3
Trumpas aprašymas	Naudotojas gali gauti straipsnio turinį
Naudotojas	Naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Naudotojas ateina į straipsnio tinklalapį 2. Naudotojas gauna straipsnio turinį
Prieš-sąlyga	Straipsnis turi egzistuoti

Pavadinimas	Prenumeruoti įvykius
ID	UC_4
Trumpas aprašymas	Wikimedia API naudotojas gali gauti pranešimus/HTTPS prašymus kai nutinka tam tikras įvykis
Naudotojas	Wikimedia API naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Klientas paprašo, kad jam būtų atsiųstas prašymas kai nutinka koks nors įvykis 2. Nutinka aktualus įvykis 3. Klientas gauna pranešimą apie įvykį ir jo detales
Prieš-sąlyga	Straipsnis turi egzistuoti

Alternatyvūs scenarijai	1.a. Įvykio nėra 1.b. Viskas yra atšaukiama
Papildoma informacija	Įvykį sudaro jo tipas ir sumos tipas su jo detalėmis

Pavadinimas	Gauti dalį turinio
ID	UC_5
Trumpas aprašymas	Wikimedia API naudotojas paprašo ir gauna tik dalį straipsnio turinio
Naudotojas	Wikimedia API naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Klientas atsiunčia prašymą su straipsnio ID ir norimo (arba nenorimo) turinio filtru 2. Klientui nusiunčiamas atrinktas turinys
Prieš-sąlyga	Straipsnis turi egzistuoti
Papildoma informacija	Filtrą sudaro rinkikliai kaip antraščių sąrašas ir Regex. Antraštės ir poantraštės veikia kaip katalogai operacinėje sistemoje.

Pavadinimas	Redaguoti straipsnius
ID	UC_6
Trumpas aprašymas	Klientas gali redaguoti straipsnį
Naudotojas	Wikimedia API naudotojas, Prisijungęs naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Klientas atsiunčia prašymą su straipsnio ID ir norimais pakeitimais 2. Patvirtinama, kad naudotas gali redaguoti šį straipsnį 3. Straipsnio pakeitimai išsaugomi į istoriją 4. Išsiunčiami įvykio pranešimai ir laiškai straipsnio autoriams 5. Dabartinė straipsnio versija pakeičiama į naują.
Prieš-sąlyga	Straipsnis turi egzistuoti
Alternatyvūs scenarijai	2.a. Naudotojui neužtenka teisių redaguoti 2.b. Pranešama, kad redaguoti negali

Pavadinimas	Dalyvauti diskusijose
ID	UC_7
Trumpas aprašymas	Klientas gali dalyvauti diskusijose
Naudotojas	Prisijungęs naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Naudotojas ateina į straipsnį 2. Naudotojas ateina į straipsnio diskusiją 3. Naudotojas parašo savo žinutę ir ją išsiunčia 4. Kiti diskusijoje dalyvaujantys asmenys gauna tekstą ir pranešimą laiške

Pavadinimas	Peržiūrėti privačią informaciją
ID	UC_8
Trumpas aprašymas	Klientas gali pamatyti savo informaciją, kaip prisijungimo vardus ir elektroninį paštą ir daugiau

Naudotojas	Prisijungęs naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Naudotojas ateina į savo profilį 2. Naudotojas gauna informaciją ten

Pavadinimas	Pakeisti asmeninius nustatymus
ID	UC_9
Trumpas aprašymas	Klientas gali pakeisti savo nustatymus
Naudotojas	Prisijungęs naudotojas, Neprisijungęs naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Klientas nueina į savo nustatymus 2. Klientas pakeičia vieną iš nustatymų 3. Puslapis atsinaujina pagal naujas taisykles

Pavadinimas	Pakeisti prisijungimą
ID	UC_10
Trumpas aprašymas	Klientas gali pakeisti savo nustatymus
Naudotojas	Prisijungęs naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Klientas nueina į savo profilį 2. Klientas paspaudžia „Pakeisti profilį“ 3. Klientas įveda prisijungimo duomenys 4. Dabartinis kliento profilis ir seanso sausainis yra pakeičiami
Alternatyvūs scenarijai	3.a. Prisijungimo duomenys yra neteisingi tris kartus 3.b. Klientas tampa neprisijungusiu naudotoju

Pavadinimas	Prisijungti
ID	UC_11
Trumpas aprašymas	Neprisijungęs naudotojas gali prisijungti ir tapti Prisijungusiu naudotoju
Naudotojas	Neprisijungęs naudotojas
Pagrindinis scenarijus	1. Klientas nueina į prisijungimo arba registracijos puslapį 2. Klientas įveda prisijungimo duomenys 3. Naudotojas tampa prisijungusiu naudotoju ir gauna seanso sausainį
Alternatyvūs scenarijai	3.a. Prisijungimo duomenys yra neteisingi tris kartus 3.b. Klientas lieka neprisijungusiu naudotoju

LITERATŪROS ŠĀRAŠAS

1. Pirmais šaltinis
2. Antrās šaltinis